

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

17 JUILLET 1953.

17 JULI 1953.

PROPOSITION DE LOI

portant modification des articles 74 et 103
de la loi communale.

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION DE L'INTÉRIEUR (1).
PAR M. DE COOMAN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Une proposition de loi prévoyant une pension en faveur des Bourgmestres et Echevins, ou de leurs veuves et orphelins a été déposée sur le bureau de la Chambre en date du 19 décembre 1950 par M. Van der Schueren. (Doc. n° 120 — 1950-51).

Le 21 mai 1952, M. Vercauteren déposait à son tour une proposition de loi allouant un traitement d'attente ou une pension à d'anciens Bourgmestres et Echevins ainsi qu'à leurs veuves et orphelins. (Doc. 436 — 1951-1952).

Ces deux propositions de loi, de même qu'une proposition de M. Van Elslande (Doc. 332 — 1951-1952) modifiant les articles 74 et 103 de la loi communale, ont été renvoyées à la Commission de l'Intérieur pour examen.

Cette dernière a estimé devoir charger quelques-uns de ses membres de constituer une sous-commission, sous la présidence de M. Kiebooms, pour l'étude des problèmes posés par le dépôt des trois propositions précitées.

Cette sous-commission de l'Intérieur a estimé, à l'unanimité devoir traiter séparément la question des pensions de celle des traitements d'attente en faveur des membres des Collèges dont le mandat n'est pas renouvelé.

Dans le présent rapport il sera traité uniquement du pro-

(1) Composition de la Commission : MM. Philippart, président; Bijmens, Develter, Hermans (Fernand), Kiebooms, Kofferschläger, Lefère, Mellaerts, Saint-Remy, Streel, Van Acker (Benoît), Vandenberghe (Omer), Van den Eynde. — Bonjean, Bracops, De Cooman, Demets, Demoitelle, Deruelles, Duret, Eekelers, Merlot. — Blum, Cooremans.

Voir :

332 (1951-1952) : Proposition de loi.
574 (1951-1952) : Amendements.

WETSVOORSTEL

houdende wijziging van de artikelen 74 en 103
van de gemeentewet.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BINNENLANDSE ZAKEN (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DE COOMAN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Een wetsvoorstel tot verlening van pensioen aan burgemeesters en schepenen of aan hun weduwen en wezen werd op 19 December 1950 bij het Bureau van de Kamer ingediend door de heer Van der Schueren. (Stuk n° 120 — 1950-51).

Op 21 Mei 1952, diende de heer Vercauteren op zijn beurt een wetsvoorstel in tot verlening van wachtgeld en pensioen aan gewezen burgemeesters en schepenen, alsmede aan hun weduwen en wezen. (Stuk n° 436 — 1951-1952).

Beide wetsvoorstellen werden, evenals een wetsvoorstel van de heer Van Elslande (Stuk n° 332 — 1951-1952) tot wijziging van artikelen 74 en 103 der Gemeentewet, voor onderzoek verwezen naar de Commissie voor de Binnenlandse Zaken.

Deze was van oordeel dat enkele van haar leden een subcommissie dienden samen te stellen, onder het voorzitterschap van de heer Kiebooms, om de vraagstukken te onderzoeken, die door de indiening van bedoelde drie voorstellen werden gesteld.

Deze subcommissie was eenparig van oordeel dat de kwestie van het pensioen volledig dient gescheiden van die van het wachtgeld ten behoeve van de leden der colleges, wier mandaat niet wordt vernieuwd.

In dit verslag wordt uitsluitend gehandeld over het

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Philippart, voorzitter; Bijmens, Develter, Hermans (Fernand), Kiebooms, Kofferschläger, Lefère, Mellaerts, Saint-Remy, Streel, Van Acker (Benoît), Vandenberghe (Omer), Van den Eynde. — Bonjean, Bracops, De Cooman, Demets, Demoitelle, Deruelles, Duret, Eekelers, Merlot. — Blum, Cooremans.

Zie :

332 (1951-1952) : Wetsvoorstel.
574 (1951-1952) : Amendementen.

blème des traitements, notre collègue M. Lefère ayant été chargé d'un rapport séparé sur le problème des pensions (doc. n° 672).

Se référant à la proposition n° 436 du 21 mai 1952 la Commission a considéré qu'il convenait de retenir la préoccupation de son auteur et de s'en inspirer pour faire un projet de loi portant modification de l'article 103 de la Loi communale.

Il est indéniable que les fonctions de Bourgmestre et d'Échevin deviennent de plus en plus absorbantes et que les mandataires publics sacrifient en général leurs intérêts particuliers à la cause publique.

Toutefois, si pendant l'exercice de sa charge, un mandataire bourgmestre ou échevin trouve une compensation relative à ce sacrifice par l'octroi d'une indemnité ou d'un traitement, il convient de ne pas perdre de vue qu'en cas de non-réélection, la situation nouvelle qui lui est créée peut être grave de conséquences.

Il lui faudra une longue période pour retrouver une activité professionnelle normale, et c'est afin de lui permettre d'attendre l'amélioration d'une situation devenue plus ou moins précaire que l'auteur de la proposition, approuvé en cela par la sous-commission unanime, a estimé devoir proposer un traitement d'attente aux Bourgmestres et Échevins non réélus.

Le principe du traitement d'attente est du reste d'application aux Pays-Bas et les chiffres de la proposition en sont inspirés.

D'autre part, le département de l'Intérieur et la Commission ont été unanimes à estimer qu'il fallait accorder, en cas de parité de voix au sein du Conseil communal, une voix prépondérante au président de ce conseil.

Aussi la sous-commission de l'Intérieur a-t-elle proposé de compléter l'article 103 de la Loi communale, en précisant que les traitements de Bourgmestres et Échevins sont *alloués*, supprimés ou modifiés, par la Députation Permanente sur avis du Conseil communal, *le président de ce conseil ayant voix prépondérante en cas de parité de voix*.

Il arrive, en effet, souvent que par esprit partisan la proposition du Conseil est rejetée à parité de voix, le Bourgmestre ou l'échevin dont on vote le traitement étant tenu de quitter la séance.

En prévoyant une voix prépondérante en faveur du président de l'assemblée, la sous-commission considère que bien des difficultés seront résolues et que, pour le surplus, la Députation Permanente aura la tâche facilitée pour fixer les dits traitements.

La sous-commission a encore considéré qu'il y avait lieu de respecter l'autonomie communale et souhaite que les jurisprudences des diverses Députations Permanentes du Pays soient identiques et s'inspirent des normes du Département de l'Intérieur en la matière.

Les traitements maxima pour les diverses catégories de communes ainsi que les minima — qui pourraient par exemple être les 60 % des maxima — permettent à l'autorité communale de fixer en pleine autonomie entre ces chiffres les traitements des membres de son collège.

D'autre part, la Députation Permanente peut aisément corriger les décisions qui lui seraient soumises et qui seraient contraires à la jurisprudence établie.

S'inspirant de la loi actuelle, la sous-commission a repris en son paragraphe 3 la réserve prévue à l'article 3, para-

vraagstuk van de wedden, daar onze collega, de heer Lefère, belast werd met een afzonderlijk verslag over het vraagstuk der pensioenen (Stuk n° 672).

Met verwijzing naar het voorstel n° 436 van 21 Mei 1952, heeft de subcommissie gemeend dat het paste de bezorgdheid van de indiener tot de hare te maken, en ze tot richtsnoer te nemen bij het opmaken van een wetsvoorstel tot wijziging van artikel 103 der Gemeentewet.

Het staat buiten kijf, dat de ambten van burgemeester en van schepenen meer en meer tijd in beslag nemen, en dat de openbare mandatarissen over het algemeen hun bijzondere belangen moeten opofferen ten bate van het algemeen welzijn.

Ofschoon de mandatarissen, burgemeesters of schepenen, tijdens de uitoefening van hun mandaat voor dit offer enigszins worden vergoed door de toekenning van een bezoldiging of een vergoeding, mag nochtans niet uit het oog verloren worden dat de toestand, waarin zij worden geplaatst wanneer zij niet worden herkozen, ernstige gevolgen kan hebben.

Het zal hun veel tijd vragen om terug een normale beroepsbezigheid te vinden; om hen in de mogelijkheid te stellen de verbetering van een min of meer onzekere toestand af te wachten, heeft de indiener van het voorstel, daarin eenparig bijgetreden door de subcommissie, gemeend de toekenning te moeten voorstellen van een wachtgeld aan de niet herkozen burgemeesters en schepenen.

Het beginsel van toekenning van een wachtgeld wordt overigens in Nederland toegepast; de cijfers van het voorstel zijn ingegeven door de regeling aldaar.

Bovendien, waren het Departement van Binnenlandse Zaken en de Commissie eenparig van oordeel dat, in geval van staking van stemmen in de gemeenteraad, een beslissende stem moest toegekend worden aan de voorzitter van deze raad.

De subcommissie voor de Binnenlandse Zaken heeft eenparig voorgesteld artikel 103 der Gemeentewet aan te vullen met de nadere bepaling, dat de bezoldiging van burgemeesters en schepenen wordt *toegekend*, afgeschaft of gewijzigd door de Bestendige Deputatie op advies van de Gemeenteraad, en dat, *bij staking van stemmen, de stem van de voorzitter van die raad beslissend is*.

Het gebeurt inderdaad vaak dat, uit partijgeest, het voorstel van de Raad bij staking van stemmen verworpen wordt, aangezien de burgemeester of de schepenen, over wiens bezoldiging wordt gestemd, de vergadering moet verlaten.

De subcommissie is van oordeel dat zij, door aan de voorzitter van de vergadering een beslissende stem te verlenen, heel wat moeilijkheden uit de weg ruimt, en dat aldus, bij het vaststellen van bedoelde bezoldigingen, de taak van de Bestendige Deputatie merklijk zal worden vergemakkelijkt.

Van de andere kant meent de subcommissie dat de gemeentelijke autonomie moet worden geëerbiedigd, en uit ze de wens, dat de rechtspraak van de Bestendige Deputaties over heel het land dezelfde zou zijn, en dat ze de in dit verband bij het Departement van Binnenlandse Zaken gevestigde normen in acht zouden nemen.

Wanneer voor de verschillende categorieën gemeenten een maximumbezoldiging wordt vastgesteld, evenals een minimum — dat bij voorbeeld 60 % van het maximum zou kunnen zijn — kunnen de gemeentebesturen tussen die cijfers in volle zelfstandigheid de bezoldiging van de leden van hun College bepalen.

Van hun kant kunnen de Bestendige Deputaties onder de hun voorgedragde beslissingen gemakkelijk die verbeteren, welke tegen de gevestigde rechtspraak indruisen.

Steunend op de huidige wet, neemt de subcommissie in § 3 het in artikel 3, par. 2, besloten voorbehoud over,

graphe 2, et qui prévoit qu'en dehors de leur traitement les bourgmestres et échevins ne pourront jouir d'aucun émolument à charge de la commune, pour quelque cause et sous quelque dénomination que ce soit.

La seule modification apportée par la sous-commission à ce programme est de pure forme et tend à rendre le texte plus clair, en remplaçant le début de la phrase : « *Au moyen de ces traitements* » par « *En dehors de ces traitements* ».

En outre, la sous-commission a estimé devoir préciser que le mot « émolument » doit être interprété comme rémunération et ne vise pas les frais de représentation ou de déplacements éventuellement alloués.

L'examen de l'article 103 de la Loi Communale a amené les membres de la sous-commission à proposer les diverses modifications dont question ci-dessus, comme aussi à compléter cet article par l'adjonction des textes nécessaires pour permettre l'octroi aux Bourgmestres et Echevins non réélus d'un traitement d'attente justifié par les considérations reprises en tête de ce rapport.

Les membres de la sous-commission ont, à l'unanimité, marqué leur accord sur la proposition de loi telle qu'elle est reprise ci-dessous, après avoir stipulé que le bénéfice de la loi en ce qui concerne le traitement d'attente ne peut être accordé qu'une seule fois.

Il doit être entendu que le traitement d'attente accordé à partir de la date de la cessation du mandat du bourgmestre ou de l'échevin, sera liquidé par douzième.

Tel est le rapport qui a été présenté à la Commission de l'Intérieur par les membres à qui elle avait confié la mission d'examiner les trois propositions de MM. Vander Schueren et Vercauteren et Van Elslande.

Notons en passant que les auteurs avaient marqué leur accord pour que leurs propositions soient étudiées conjointement et puissent servir de base à une proposition de loi portant modification de l'article 103 de la loi communale.

Cet article 103 nouveau proposé à la Commission de l'Intérieur deviendrait donc :

« *Les traitements des bourgmestre et échevins sont alloués, modifiés ou supprimés par la Députation permanente du conseil provincial, sur la proposition du conseil communal dont le président a voix prépondérante en cas de parité de voix.*

Si le conseil communal omet de faire une proposition, la Députation permanente fixera les traitements et ordonnera l'inscription d'office au budget communal.

En dehors de ces traitements, les bourgmestre et échevins ne pourront jouir d'aucun émolument à charge de la commune, sous quelque prétexte ou dénomination que ce soit.

Celui qui cesse d'être bourgmestre ou échevin se voit octroyer à partir de la date de la cessation de ces fonctions une indemnité d'attente à charge de la commune, pour autant qu'il n'ait pas atteint à ce moment l'âge de 65 ans et ne puisse pas dès lors faire valoir ses droits à la pension.

Cette indemnité d'attente est calculée sur la base de la rémunération annuelle se rattachant à la fonction et dont il a bénéficié :

- pour la première année : $\frac{3}{4}$ de la rémunération;
- pour la deuxième année : $\frac{1}{2}$ de la rémunération;
- pour la troisième année : $\frac{1}{4}$ de la rémunération.

L'indemnité d'attente disparaît si l'ancien bourgmestre ou l'ancien échevin se trouve dans les conditions lui per-

waarbij bepaald wordt dat de burgemeester en schepenen, buiten hun bezoldiging, geen bijkomende verdienste, om welke reden of onder welke benaming ook, ten laste van de gemeente mogen genieten.

De enige wijziging, die door de subcommissie in die paragraaf werd aangebracht, betreft enkel de vorm en strekt er toe de tekst te verduidelijken, door de woorden : « *ten gevolge van die bezoldiging* » te vervangen door de woorden « *buiten die bezoldiging* ».

Bovendien heeft de subcommissie gemeend nader te moeten bepalen, dat met de woorden « *bijkomende verdienste* » bezoldigingen worden bedoeld, en niet de eventuele vergoeding van reis- of representatiekosten.

Het onderzoek van art. 103 der Gemeentewet heeft de leden van de subcommissie er toe gebracht de hierboven uiteengezette wijzigingen voor te stellen, en het artikel tevens aan te vullen, door er de nodige teksten aan toe te voegen met het oog op de toekenning van een wachtgeld aan niet herkozen burgemeesters en schepenen, op grond van de in het begin van dit verslag aangevoerde argumenten.

De leden van de subcommissie hebben eenparig hun instemming betuigd met het wetsvoorstel zoals het hierna volgt, nadat zij nog hadden bepaald, dat het voordeel van de wet, wat het wachtgeld betreft, slechts éénmaal mag verleend worden.

Er dient wel verstaan, dat het wachtgeld, toegekend met ingang van de datum waarop het mandaat van burgemeester of schepenen verstrijkt, in twaalfden wordt uitbetaald.

Dit is het verslag dat in de Commissie voor de Binnenlandse Zaken werd voorgelegd door de leden die zij er mede belast had de drie voorstellen van de heren Van der Schueren, Vercauteren en Van Elslande te onderzoeken.

Terloops mag worden opgemerkt dat de indieners er mede ingestemd hadden dat hun voorstellen samen zouden onderzocht worden en als grondslag zouden dienen voor een wetsvoorstel tot wijziging van artikel 103 van de Gemeentewet.

Dit nieuw artikel 103, dat in de Commissie voor de Binnenlandse Zaken werd voorgesteld, zou dus luiden als volgt :

« *De bezoldiging van burgemeester en schepenen wordt toegekend, gewijzigd of afgeschaft door de Bestendige Deputatie, op voorstel van de gemeenteraad, waarvan de Voorzitter, bij staking van stemmen, beslissende stem heeft.*

Verzuimt de gemeenteraad een voorstel te doen, dan stelt de Bestendige Deputatie de bezoldiging vast, en beveelt van ambtswege de inschrijving er van op de gemeentebegroting.

De burgemeester en schepenen mogen, buiten die bezoldiging, geen bijkomende verdienste, om welke reden of onder welke benaming ook, ten laste van de gemeente genieten.

Wie ophoudt burgemeester of schepen te zijn, ontvangt, met ingang van de datum waarop zijn mandaat verstrijkt, een wachtgeld ten laste van de gemeente, voor zover hij op dat ogenblik de leeftijd van 65 jaar niet heeft bereikt en derhalve geen aanspraak kan maken op pensioen.

Bedoeld wachtgeld wordt berekend op grondslag van de aan het ambt verbonden jaarlijkse bezoldiging, die hij ontvangen heeft :

- voor het eerste jaar : $\frac{3}{4}$ van de bezoldiging;
- voor het tweede jaar : $\frac{1}{2}$ van de bezoldiging;
- voor het derde jaar : $\frac{1}{4}$ van de bezoldiging.

Het wachtgeld vervalt, wanneer de gewezen burgemeester of schepen in de vereiste voorwaarden verkeert

mettant de bénéficier d'une pension à charge de la commune.

Le bénéfice de la loi en ce qui concerne le traitement d'attente ne peut être accordé qu'une seule fois. »

Lors de l'examen par la Commission de l'Intérieur elle-même, de la proposition présentée par les membres de la sous-commission, certaines observations ont été présentées.

Certains commissaires ont souligné à juste titre que la disposition prévoyant une indemnité d'attente était trop vague et pouvait prêter à des abus.

Il convenait donc d'amender la proposition de la sous-commission en stipulant que pour bénéficier de ce traitement d'attente, les bourgmestres et échevins devaient avoir assumé leurs fonctions pendant une période ininterrompue de cinq ans, au moment où ils ne sont plus désignés en qualité de bourgmestre ou d'échevins, à l'expiration de leur mandat.

Un Commissaire propose, en outre, de supprimer au 5me paragraphe de la proposition de loi les mots : « et dont il a bénéficié ».

Il convenait au surplus de stipuler que la présente loi, si elle est adoptée par le Parlement, entre en application au 1er janvier 1953, date de l'installation des nouveaux conseils communaux.

Enfin une mise au point du premier paragraphe a été nécessaire par l'omission du mot « supprimés ».

Après un examen approfondi du texte repris ci-après la Commission a adopté à l'unanimité le littéra a) et par 12 voix contre 1 et 1 abstention le littéra b) de ce texte.

Le rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

R. DE COOMAN.

Le Président,

M. PHILLIPART.

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Proposition de loi modifiant l'article 103 de la loi communale.

Article unique.

L'article 103 de la loi communale est remplacé par le texte ci-après :

« a) Les traitements des bourgmestres et échevins sont alloués ou modifiés par la députation permanente du conseil provincial sur la proposition du conseil communal dont le président a voix prépondérante en cas de parité de voix.

Si le conseil communal omet de faire une proposition, la députation permanente fixera les traitements et ordonnera l'inscription d'office au budget communal.

om aanspraak te maken op een pensioen ten laste van de gemeente.

Het voordeel van de wet, wat het wachtgeld betreft, mag slechts éénmaal worden verleend. »

Tijdens de bespreking in de Commissie voor de Binnenlandse Zaken zelf van het voorstel, door de leden van de subcommissie gedaan, werden zekere opmerkingen gemaakt.

Sommige commissieleden hebben terecht er op gewezen dat de bepaling waarbij een wachtvergoeding wordt vastgesteld te vaag is en dat zij aanleiding kan geven tot misbruiken.

Het voorstel van de subcommissie moet dus gewijzigd worden door te bepalen dat de burgemeesters en schepenen, om die wachtwedde te genieten, hun functies moeten uitoefend hebben gedurende een ononderbroken tijdperk van vijf jaar, op het ogenblik, dat zij niet meer worden aangewezen tot burgemeester of schepen bij het verstrijken van hun mandaat.

Een lid stelt bovendien voor, in het 5de lid van het wetsvoorstel, de woorden « die hij ontvangen heeft » weg te laten.

Bovendien zou moeten bepaald worden dat deze wet, indien zij door het Parlement wordt aangenomen, in werking treedt op 1 Januari 1953, datum van de aanstelling der nieuwe gemeenteraden.

Ten slotte moest in het eerste lid een verbetering worden aangebracht door weglating van het woord « afgeschaft ».

Na een grondig onderzoek van de tekst hierna, keurde de Commissie eenparig littera a) goed, en met 12 stemmen tegen 1 en 1 onthouding littera b) van bedoelde tekst.

Het verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

R. DE COOMAN.

De Voorzitter,

L. KIEBOOMS.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Wetsvoorstel houdende wijziging van artikel 103 van de Gemeentewet.

Enig artikel.

Artikel 103 van de Gemeentewet wordt door volgende tekst vervangen :

« a) De bezoldiging van burgemeester en schepenen wordt toegekend of gewijzigd door de bestendige deputatie, op voorstel van de gemeenteraad, waarvan de voorzitter, bij staking van stemmen, beslissende stem heeft.

Verzuimt de gemeenteraad een voorstel te doen, dan stelt de bestendige deputatie de bezoldiging vast, en beveelt van ambtswege de inschrijving er van op de gemeentebegroting.

En dehors de ces traitements, les bourgmestres et échevins ne pourront jouir d'aucun émolument à charge de la commune, pour quelque cause et sous quelque dénomination que ce soit.

b) Les bourgmestres et échevins qui, après avoir assumé leurs fonctions pendant une période ininterrompue de 5 ans, ne sont plus désignés en qualité de bourgmestre ou d'échevin à l'expiration de leur mandat, bénéficient d'un traitement d'attente pendant trois années, à compter de l'achèvement de leur mandat de bourgmestre ou d'échevin.

Ce traitement d'attente est basé sur la rémunération annuelle la plus récente rattachée à leur fonction respective et atteint :

- pour la première année : $\frac{3}{4}$ de la rémunération;
- pour la deuxième année : $\frac{1}{2}$ de la rémunération;
- pour la troisième année : $\frac{1}{4}$ de la rémunération.

Le droit à l'indemnité d'attente disparaît si l'ancien bourgmestre ou l'ancien échevin se trouve dans les conditions requises pour bénéficier d'une pension à charge de la commune.

Le bénéfice de la loi en ce qui concerne le traitement d'attente ne peut-être accordé qu'une seule fois. »

De burgemeester en schepenen mogen, buiten die bezoldiging, geen bijkomende verdienste, om welke reden of onder welke benaming ook, ten laste van de gemeente genieten.

b) De burgemeesters en schepenen die, na hun ambt gedurende een ononderbroken tijdperk van 5 jaar te hebben vervuld, bij het verstrijken van hun mandaat niet opnieuw tot burgemeester of schepen worden aangewezen, ontvangen een wachtgeld gedurende drie jaar, van de datum waarop hun mandaat als burgemeester of schepen verstrijkt.

Dit wachtgeld wordt berekend op grondslag van de meest recente jaarlijkse bezoldiging, die aan hun respectieve ambten verbonden is, en bedraagt :

- voor het eerste jaar : $\frac{3}{4}$ van de bezoldiging;
- voor het tweede jaar : $\frac{1}{2}$ van de bezoldiging;
- voor het derde jaar : $\frac{1}{4}$ van de bezoldiging.

Het recht op wachtgeld vervalt, wanneer de gewezen burgemeester of schepen in de vereiste voorwaarden verkeert om aanspraak te maken op een pensioen ten laste van de gemeente.

Het voordeel van de wet, wat het wachtgeld betreft, mag slechts éénmaal worden verleend. »